

**ГАЗАРБАЛЧАН
АДЫНЫ** 3
1968

Контрольный
экземпляр

Байрамınız
мударак!

Күтүү оқыгларың пролетарлары, бирлешин!

**АЗЕРБАЙДЖАН
КАДЫНЫ**

№ 3
март
1968
1928-чү
илден чыктыр

Азербайжан КД Маркази Компартиясини иштиник-саясий да адабий-бадиий аймак журналы.

Уз габыгынын биринчи сонифинсини эмандар инча-сонат хадими, россия Елимира Шахтагинскаја чакмишдир.

4875

Musical score for the song "Tələsməyiniz siz!". The score includes vocal lines with lyrics in Azerbaijani and piano accompaniment. The lyrics are:

Dağlar, dağlar
Mənə o qun gar kəndər
Bağlar, bağlar
Mənə niçin ət
Eşgim, məhəbbətim
Sizə bağlıydır
Gəlhim jərə, jürdə
Duzə bağlıydır
Elə bil şirini
Nəgədir həjət.

Jollər, jollər
Mənə vaxtsız sən jorinə
İllər, illər
Tələsməyiniz siz
Mənim ərsularım
Dünjə gələrim
Gələdiz duğularım
Dərjə gələrim.
İllər, kəzən illər
Tələsməyiniz siz!

Муштини Шабига Ахундованы,
Сопорни Ы. Нүсрəздəндир.

*Tələsməyiniz
siz!*

Даглар, даглар
Мана озун гар кендер
Баглар, баглар
Мана ничин ат
Ешгим, махоботим
Сиза баглыдыр
Гелбим жера, журда
Дуза баглыдыр
Ела бил ширин
Нагмадир хажат.

Јоллар, јоллар
Мени влхтсыз сан јорина
Иллэр, иллэр
Теласмејиниз сиз
Меним арзуларым
Дунја галарани
Гелбедиз дуѓуларым
Дарја галарани.
Иллэр, кезен иллэр
Теласмејиниз сиз!

M.F. Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kətbəxanası

Азәрбајҹан рәссамларының Бөјүк Октябрның шаңлы юбилейинә һәср олуңмуш бәдин сәркисиндән.

„ОЈАНМА“.

Һөҗкөлтөрәш Ө. ЕЛДАРОВ.

ЈЕНИЛМӘЗ ГҮВВӨ

Һөмин күнләр Ф. Е. Дәсржински адына клубун байрамса-
җагы бәзәдимини салонна топлашмыш оғлан ва гызлар —
республика комсомолу XXVI гуруатајының нумажандалары
азары јурдууну тәғрибән 420 миң ишәрә УИДККИ үзүвү тәм-
силә едирдиләр. Һәм да онлар өзләриниң алы мәчәсләринә
әләмәтдәр довра—Јенин комсомолуның Јарымсәрик юби-
лейи иһилә топлашмышдылар.

Азәрбајҹан ДКККИ Мәркази Комитәсини биринчи кәтиби
Еәмһира Гәбһрованың һесабаһ мәрузәсиндә ва гуруатај нумажандәләриниң
чыхышларында республика комсомолу гәһиләтләриниң икһиләтә
фаалијәтинә јәһиң күрәчәһиң, тарихи һадисәләр—комсомолу 50 иһиләји, В. И. Јенинин аһилә
әләмәтин 100 иһиләји ва Азәрбајҹанда Совет һакимийәти
гуруамасының Јарымсәрик юбилейи илә әләһадар оларағ
гарында дүһиң өзләһәләриң әтрафы бәһс еһилмишдәр.

Республикамың оғлан ва гызлары һесабаһ довраңда үс-

әти аҗаһра-иһләрә сийишмәһиң иһләр күрәһиң, Азәрбајҹан
комсомолуның тарихи салнамәсинә јени-јени шаңлы саһифә-
ләр аһилмишдәр.

Кәһчәләриң јарадычы чөһшүвүзү Бөјүк Октябрның 50 иһиләји
шәраһфинә гәһүзә олуңмуңи сәһиләт әһиләһләриңниң
Јенинә јәһириәмәһиңдә оғуңуң бәһүзә иһилмишдәр. Азәрбајҹан
ДКККИ МК-ның гуруатајы һесабаһ мәрузәсиндә оғуңуңуң
«Үзүмхаһг юбилей» јәһириәмәһиңдә республиканың 300 миң һаким-
комсомол-кәһчәһиңәр коллективниң «Иһиләб юбилейинә кәһчәһиңәр
кәһчәһиңәр» әһиләһләриң мәһиләсиндә иһиләһләр, еһиләһләр, 1400
кәһчәһиңәр үзүвү мәһиләһиң әһиләһләр, 30 коллективнә
Азәрбајҹан комсомолу МК-ның Хәһирә гәһриәмәһиң бәһраһиң әһил-
мишләһләриң вәһилмишдәр.

Иһиләһләр әһиләһләриң дәһириәмәһиңдә М. ПӘДМӘНОВ әһиләһләриң
иһиләһләриң әһиләһләриң.

Азери хадимлари социалист имкониётининг бүтүн салаларинда буюк наамлаларга эришмишлар. Иккилабдан эерат сарфин үзүнө йагарт элдик салмакка кийишмиш бир сирет чаканларымиз. Табыларымиз иш сарфинин эн отирли өз солмак чыкарларидир.

Совет Иккимизети илларинда ишки жүксек тарегега чатмыш хадим артистларимиз. Агга, театр, кино, музыка өз имкониётини башка салаларинда эмгегин урукло фидалигет кастарин, санктунунасыма елмашини иккишаф етдилер жоржамда хадим санктарларымиз ететишмишидир.

Бу табыларда хадим санктарлардан бир сарфун редакциямызын сонгома олмуш, өз жарычымыз ишлари өз калчак планлары беруде сыйбат еттишчилар.

МУСИГИ ИРСИМИЗИ ӨГРӘНӨК

КҮЛӘРӘ ӘЛИЈЕВА,

(Санктунунасым елмәри наммәздәи)

Биз, мустиги фикримизин иккишаф етдилерик өз милад мустиги тарихимизин дәриндә өгрәнмәк үчүн чиндә тәдқиғат апаримыз өз мустигизимиз апарат елине ексидисидилар чыкмадыгым. Ундулмуш мустигимиз Буабудуи өз салвадик фидалигет халгымызын мустиги сәнатинин өгрәнмәк истәдиләр үчүн буюк бир нунуна олдандилар.

Азәрбајжан ССР Елмәр Академиясымын Иккисанәт өз Мәмарлар Институтунда бир нечә иадир ки, халг мустиги шөбәси Јаридилмишдилар. Хәмин шөбәси бир нечә умгар рајонуна келиб, орада халг сәнатимизин гижәтәли ичидәринин топајдык, чап етдилер. Дејирәм, гәј бу, халгыма мәним һәндјәм олсун.

Бу иадән мән ејин заманда Мирзәга Әлијев адына Азәрбајжан Довләт Театр Институтунда мустиги кафедрасы мујдәри элмәрсиндә чалышырам. Педагожи фәдәлигетимиз барыбар, мустиги фольклорумузу дәриндә тәдқиғ етмәк сәлвисәндәи гишмә да давам етдилерәм. Индә мән жарышыма бир мәгсәд гәјмушам: буюк бир хәзинә олан халг мустигинин, онун кечидије тарихи иккишаф јоғуну тәдқиғ етмәк өз өгрәнмәк. Белә гәјрәтә кәлимшәм ки, јәј ајларинда республиканың бир нечә умгар рајонуна келиб, орада халг сәнатимизин гижәтәли ичидәринин топајдык, чап етдилер. Дејирәм, гәј бу, халгыма мәним һәндјәм олсун.

АЗАДЛЫГ ИДЕЈАЛАРЫНЫН ЧАРЧЫСИ

ӘДИЛӘ ӘЛИЈЕВА,

(Санктунунасым елмәри наммәздәи)

Мәдумур ки, иккилабдан эерат азери актюрлары милад театрымызы иккишаф етдилерик, ону сәнатин фөгвуги галдырмаг үчүн әсила фәдакарлык нунунасы кастармишлар. Шәргин диндар шөбәлиһәнарарын өз милад буржуазиядыны бар чур фитәдиләрини бахмәларат азери театрынын ишыгы һәмнина гүвәтәдә парадымш, сәлвисә әзадыг идејаларынн чарчысы олмушлар. Театрымызын тошәккүл тапмасында өз онун да һәндә да чыкәләминәсиндә сәлвисәнини өз мәкә фәдәдиләри Чәлиһкир Зейналәв, Нусеји Әрбаһкеки, Сидги Рундәлә, Нусејигулу Сарабски, Мирзәга Әлијев, Мәрзигә Дәвудова өз башгаларыннн нәфәси бу күн дә јулуулагдадилар.

Бүтүн бу мәсәләәр һаггында јаздыгым кениш мәғалә кечән ил «Иккисанәт» мәмуриятинин 11-ч һәмрәсиндә дәрч елдилмишдилар. Иккилабдан әзәлиг театрмызын кечидије јоғ һаггында тәдқиғатларымиз индә да давам етдилерим. Топајдыгым материаларын чоғлуғуну һәндә аларат иккилабдан эерат Азәрбајжан театры һаггында (1906—1920-ч иллар) тәдқиғатларым ики чилдән иккилаб биринчи чилдәли бу һәндәләрә чәпа берәдәгә.

1967-ч ил мәним үчүн хәк уғурлу олмушлар. Јубиләдә мәним рус дилиндә јаздыгым «М. Ф. Ахундов да театр», «Нәчәфбәј Вәзиров өз Азәрбајжан театры» адым китабларым иккилаб чыкмишлар. Хәмин әсәрләр кәлсәк ирениминн өгрәндәлмәсинә, сәһнә режисәминн, актюр сәнатинин иккишафы өз бир сирә башга сәнтәкарлык проблемәларинә һәср олмушлар. һәндәлә «Нәчәфбәј Вәзиров өз Азәрбајжан театры» мәмуриятинин 11-ч һәмрәсиндә дәрч елдилмишдилар. Иккилабдан әзәлиг театрмызын кечидије јоғ һаггында тәдқиғатларымиз индә да давам етдилерим. Топајдыгым материаларын чоғлуғуну һәндә аларат иккилабдан эерат Азәрбајжан театры һаггында (1906—1920-ч иллар) тәдқиғатларым ики чилдән иккилаб биринчи чилдәли бу һәндәләрә чәпа берәдәгә.

ӘНӘНӘЛӘР ВӘ МУСИГИ МӘДӘНИЈЈӘТИ

АИДА ТАҒЫЗӘДӘ,

(У. һәчмәјбәв адына Азәрбајжан Довләт Консерваториясынын баш музәлими)

Сон ики ил мустиг үчүн хәк мәјсудлар олмушлар. Бу мәндәгә мән көржәкәм бәстәкар Солтан һәчмәјбәвуну бәләт мустигинә, һәбәлә Јардычымыз һаггында Азәрбајжан өз рус диләриндә ики әсәр јазыб чап етдилеримш. Ејин заманда мустигинин мухтәлиф жајрларинда әсәрләр бәстәләмин Азәрбајжан ССР халг артисти Рауф һәчмәјбәвин сәнтәкарлы ахтарышлары бардә Јадычымыз китаб рус дилиндә чапдан бурхылдымшлар.

Кечән ил Азәрбајжан ССР Елмәр Академиясынын «Иккисанәт» мәмуриятиндә да бир мәғалә дәрч олмушлар. һәмнин мәғаләдә мән, мустиг сәнатимиздә милад колорит өз әнәнә мәсәләләриндә һәк еттиңиз, мустиг әнәнәләримизин ајры-ајры көржәкәм бәстәкарларымиз тәрәфиндә зонкиллиһәндәләринин кастәрмәјә чалышымшам.

Бир нечә иладән бәридил ки, «Азәрбајжан мустиги әдәбијәтә» ады үч чилдәлик дәрәкчә үзәриндә һәндәләрим. һәндәләримиз, истедадым мустигунуналар Солмаз Гәсимов өз Ләјлә Мәтәлијәрова илә бирлиндә јазыб чап һәндәләдигимиз бу китабын 1-ч чилдәндә Узејир һәчмәјбәвуну, Мүстүм Мәтәмәјевини, Ијаззинин, Әфрасијаб Бәдәләлијевини, Р. Елијерин өз Асәф Зейналәвини Јардычымыз јоғу, оларын мустиг сәнатимиздә кәтирәдиләри јениликләр өз әксини тапчылдылар.

Һәкчән күнәларә «Бәстәкар Солтан һәчмәјбәвуну концерт» ады китабдан Азәрбајжан Довләт Иккирајјәти тәрәфиндә чап сәлмәкәдилар. Бу әсәр мәним дәмәк олар ки, бу ил сәнтәшүнәсым елмәри һәмнинн адымы әлмәг үчүн бәстәкар Солтан һәчмәјбәвуну Јардычымыз мәмуриятиндә азыгым елм ишини бир һәксәдиләр. Ејин заманда иккан олдуғичә мустиг сәнтәшүнәсым нунунасы олан «Үчүңүч сәнтәшүнәсым бир дилә кастаридир. һәмнин сәнтәшүнәсым иккан һәксәси тамамла ашыг мустигини усабундә бәстәләнимшдилар.

Буюк тарихи кечмиш мәлкә олан ашыг сәнтәшүнәсым өгрәндәлмәси муһим мәсәләдир. Мәһи бунә көрә дә мән бизим мустиг мәдәнијјәтинин иккишафында хәк буюк рол ойнајды бу сәнтәшүнәсым дәрәкчә етмәји тәрәри алышым.

ТҮКӨНМӘЗ ЧЕШМӘ

ӘМИНӘ ЕЛДЛАРОВА,

(Иккисанәт өз Мәмарлар институтунун кичи елми ишчиси)

Ашыг сәнтәшүнәсым өзүнә мәксус нәзәри системә, һәндә терминолокијадә, әдәби ирәсә, орижинал кәфјәјәти һәндәчәтә мәлкәдилар. Илп гәјдмәдә «парсәг», сонлар илә «лодә», «сәвиз», «дјаншәг», «шәүрәләр» адылары илә чығарылды ашыгтар һаггында һәндә XI—XII әсәрларин абиәдәси «Додо Горгуд» дастанында гижәтәли мәлуматә раст кәлирик.

Ашыг сәнтәшүнәсым тарихи иккишаф јоғуну өгрәндәлигә заман устәд ашыгларын өз сәнтәшүнәсымларынн һәксәдән-һәксәдә нечә берәдиләринә, өз ишкарларынн нечә, һәмсин јола тәрбијәләндәриләринә өз ајрычә дигәт еттиримш.

Истедадым сәнтәкарлар бу күн дә халгымызын һәмнин иккисанәт мәһимә сәртәшүнә кәз бәбәји кими горујуб сәхтәләр өз иккишаф етдилерим. 1964-чү ашыг сәнтәшүнә бу күн буюк Вәтәнәмиз, партијамызы, халгымызы тәрәннүч едилер. һәмнини ким, индә дә профескинал һәмнини ким, индә дә профескинал мустигизим ашыг сәнтәшүнәдин Јардычымыз суратдә истифәдә едилер. Буну Ленин

мукафаты лауреаты Гәра Гәрајевин ән мустиг сәнтәшүнәсым нунунасы олан «Үчүңүч сәнтәшүнәсым бир дилә кастаридир. һәмнин сәнтәшүнәсым иккан һәксәси тамамла ашыг мустигини усабундә бәстәләнимшдилар.

Буюк тарихи кечмиш мәлкә олан ашыг сәнтәшүнәсым өгрәндәлмәси муһим мәсәләдир. Мәһи бунә көрә дә мән бизим мустиг мәдәнијјәтинин иккишафында хәк буюк рол ойнајды бу сәнтәшүнәсым дәрәкчә етмәји тәрәри алышым.

Азери театрынын көзәл әнәнәләрин адырдыр. Бу әнәнәләр дәриндә мәним-сәләк, кениш јола иләр сәлмәг, һәм дә бу јола муәсәдилрини көзү илә бахмәк муһим шәртәләрден биринди. Чүнкә мәдәнијјәтинин мухтәлиф салаларинда бу күн әдәл едилән иләнәјитәләр кениш муәсәдиләр әнәнәләрин үзәриндә јарарлар.

«Советскәја музыка» журналиндә, «Советскәја културә» гәзетин өз бәшмә мәктәб мәтбуат сәлһәфәриндә азери мустигисинин иккишаф проблемәларинә дәр мәғалә өз елми очерлар јазыр, Умуһитфәдә олмушларынн мустиг сәнтәшүнәсым иккишафында хәк буюк рол ойнајды бу сәнтәшүнәсым дәрәкчә етмәји тәрәри алышым.

Садан

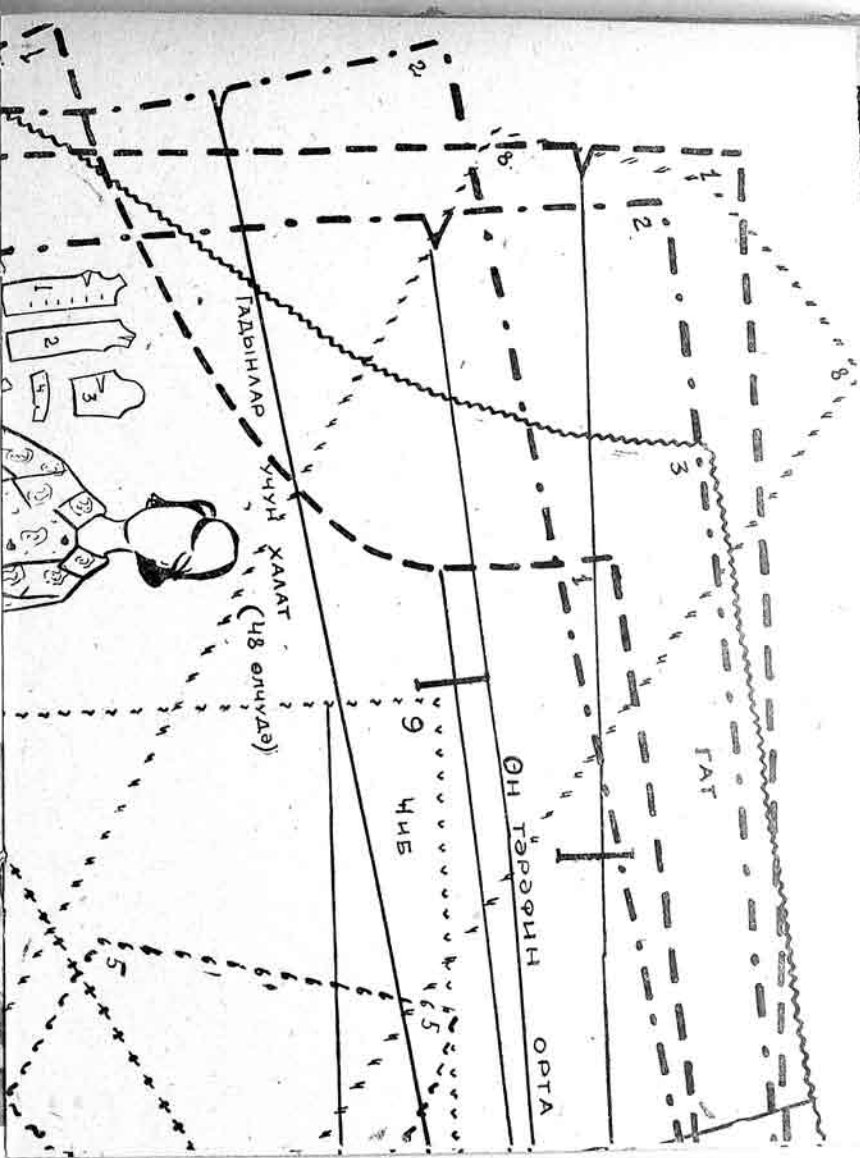
Отгани сакинтин телефон экин пазду. Шамама ханым сазарин ширин жукусундан зорла ояныб экин достаја узатди. Новбачин тибб бачысыннын пазр-чаныл сазенин ешиндан кини дарнаа аялды.

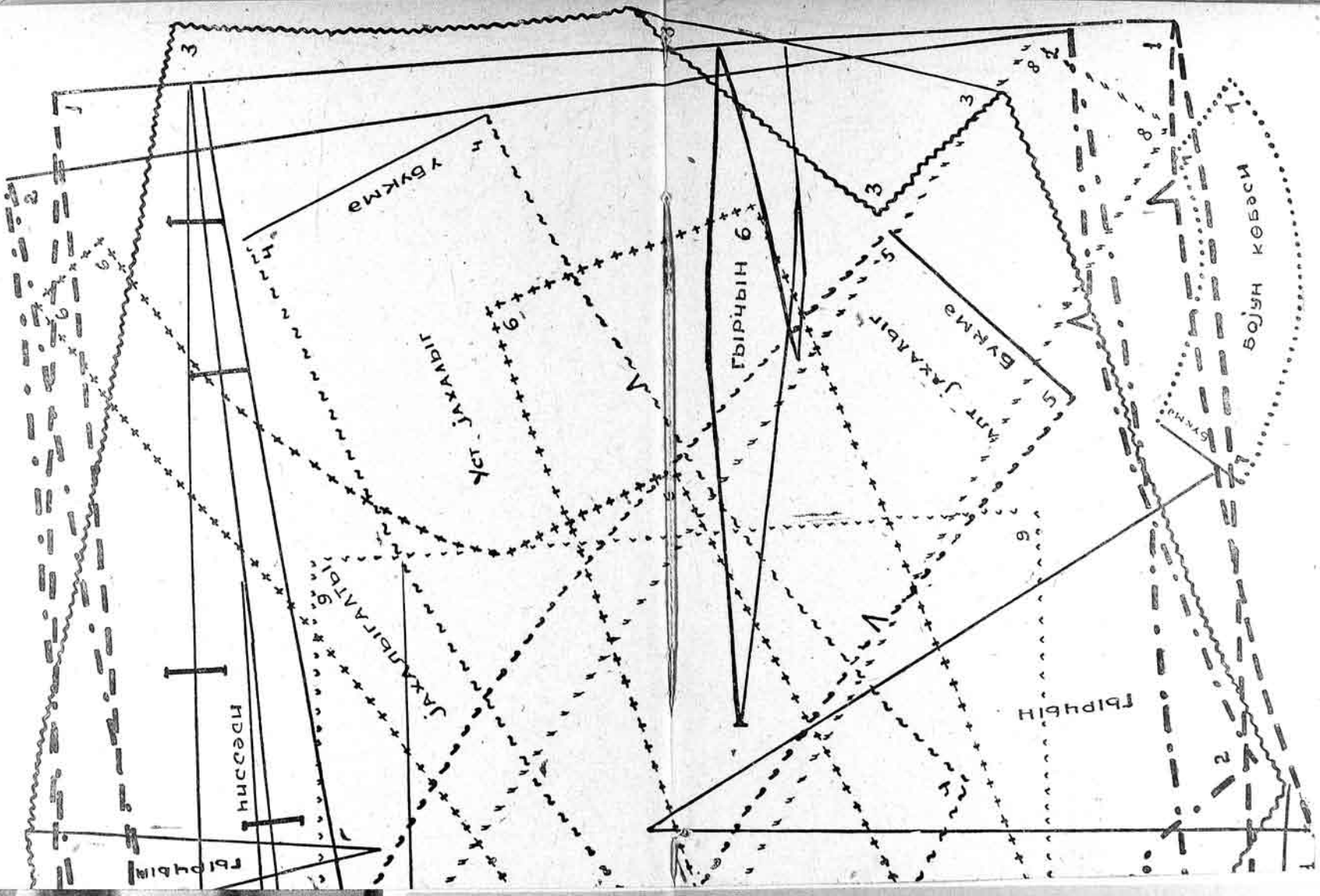
— Ало, Шамама ханымдыр?—деја телефондаки саз, суалына чаваб кылзамадан алава етди.—Алланын агрылары башаланышыдыр...

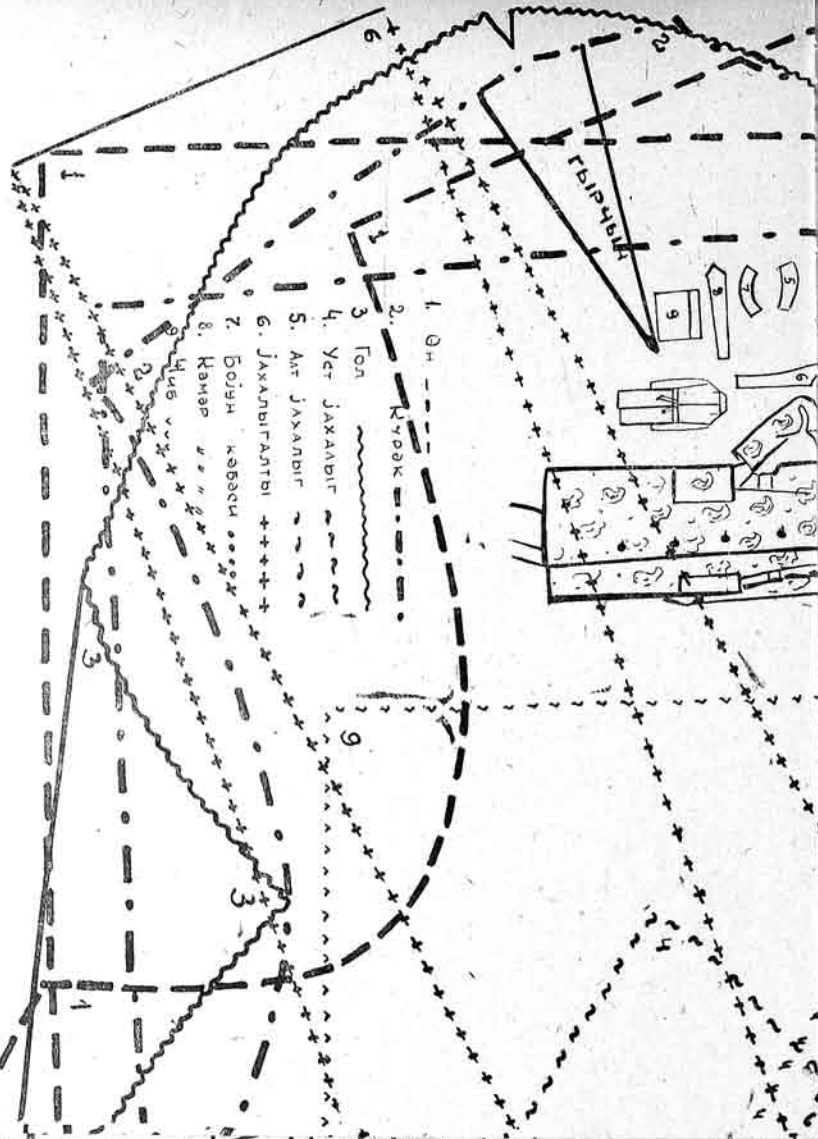
Шамама ханым достаја Јерина гојуб кејинди. Бешча дигга кечэмшин машин И. К. Крулескаја адамн догум сакна тароф шүүүрүдү. Јолда Шамама ханым эле беј сүрүчү тээселериди:

— Сүр'ати бир гадар артырмаг олмазми?

Сазарин ала-торанында шаһар жухула иди. Кучаларда согуг тыш куча-ри Нокмаллар едирди. Шамама ханым үнүүб палтосунун жахалыгына галдырды. О, тэклији семирди. Белэ пахтарлард неленса башына каларин фикирлар калырди. О, агыр үрэк хасталыжи олан Алаа пагында дүшүнүрү: «Корк сен, халас етаж мукуи олачмы? Азы, уржада зарафат етмак олмаз». Умуи-јатла Алаа кини агыр үрэк хасталыжи олан гадинара пакилар догмагы маслаһат кормурлар. Лакин чохаары бу маслаһатла бесабагышмыр, аин олар үчүи өз һајитларына белэ таларга гарысына атырлар. Шамама ханым белэ-

И. Нәжіят!

ларин гынамыр. Бир һаким кими олары дилласа да, бир гадим кими Јахшы баш дүшүр. Балкэ ела буна көрдүр ки, бир чох һакимлар Аланы муалача етмиден болуп тачарыглары. Иалда республиканын экилар һакими Шамама ханым ону рабаранк етдији доғум еви-на габула етими, бир ајаан чох чинди тибби назарот алтында сахламышды. Бүдүр, инди ан мас'ул дегигэ башланмышдыр. Алаа дия одакыгдыр. Иаким хаста чрак давам котиражаким? Бах, Шамама ханым да, доғум евинин тачрубалы һакимларини—ирфессор Мәһубба Мәһмудбајованы, Маһрун Гагајеваны, Уминея Чабрајилованы да бу, на-райат едири.

Шамама ханым машындан дүшүб илалкыларга Јухары галкым. Көзлөк отгында хастини гоғумлары ила растлашанда онун үзүндэ бајакы шүбһалардан эсар-аламат галламышды.

— Доктор...—дејэ Аланын анасы Шамама ханымны корки кими ону тәрәф калди. Галынын элзари асирди.

Шамама ханым ајаг сахлады. Гадыны голудан Јамышыб стулада отуруду. — Өзүңүз ала алың,—дејэ тәкминди дилланди.—Һәр шеј өз гадасында ола-чаг.

Галынын көзүнү ондан чәкмәдијини көрүб алава етди:

— Ман сиз сөз верирәм... Гымынса һеч на олмајачт... Һакимин сакитини, иним-ла дашымыса козлама ота-галдыклары бир гадар сакит етди. Шамама ханым кабинетини кечди. Халаты чинини салыб Јахшы угуң олмајан бир чаалыла Јухары галкым. Дойлазла Мәһубба ханымла растлашды.

— Нечәдир?—дејэ сорунду.

— Һазәнк һәр шеј Јахшы кедир.—дејэ Мәһубба ханым ону аркыни етди. —Ила ләкчәк, елазнынк.

Шамама ханым буна бир зәррә да олсун шүбһа етмиди. Ахи, Мәһубба ханым Мәһмудбајованын неча тәрүбә-ли бир һаким оладуғуна о, һамдан јак-шин балады.

Бир ајаан Јенича андан олмуш корнаны таләкәр сәси дайыни башына котурау.

— Оғалдыр...—дејэ Шамама ханым ушагы кичи ајага костарди. Бу дагы-ла онун үзү эсинди оладуғундан даһа чыан көрүрү, көзларинда бир сәлзәт охушурду. Инди һакимә бахан олсатди, ону һаким чынан шакрә, ја да зирки бир маһни бастәләјән бастәжара биз-дәрдән. О, көрәсини үзәрине әршиманди. Додатлары астача тәрәпинди. Санки Шамама ханым јер үзәрине кәзмини је-

ни һајаты салмајарыра. Ела бәл ки, дәрјад: «Ким кәзмигәзи, инсан! Јер үзә-риндә сани чолау инарә кылар!» Ура-јиндә иса фикрләшдири: «Сапа бирә-шеј арзуларым: бүгүн итбатлардан асла инсан кими чыхас!»

Балкэ да инди Шамама ханым ду-шүрәлариндан айрыб: «Ила инди фикрләшдириш?—дејэ сорунан асла иди, о башында кечәнар илаи ела бизлә, садача олзарә «Ист, ела бәл, һајат итбатнда. дүшүрәүм»—дејэ гысача чапәб верди.

—Шамама ханым ајага Јахшыланды. Бајатдан хастини баш үзриндан узгал-ланмајан, арабир ина урун Мәһубба ханым онун һакими јолајарды.

— Манчә инс дегил,—дејә о, Шамама ханымна бахышларындыча суала чапәб верәрәк дилланди.

Шамама ханым хастини билајандан тугуб, иләзини бир да јоқлады.

— Нечәсин, гымын?—дејэ анын онун алыны тојду. Галынын солғун додалары күдүмсал:

— Дејәсин Јахшыјам. доктор! Әкәр бунади сонра.

— Бундан сонра лап Јахшы олачт,—дејэ Мәһубба ханым онун сөзүнү кәсди.

—Анчаг кәрәк агылаи олсав. Һакимин бүгүн мәсләһәтларина эмәл едәсин!

Шамама ханым хастини билајандан Ал-даны коздан гојмамагы, һазында бир дәјиниклик оларса, дәрһал хәбәр вер-мәји ташырыб кабинетини јолаланды.

Доғум евиндә ишләдји 24 на артын-да Шамама ханым на гадар корнаны һајата гадәм тојмасына комәк етими, неча-неча кичик ватәндәшә беләма әзил-ләмиди. Ахи, бу доғум евиндә јет-миш ина Јахш корнә дүрјаја кәзмиш-ди. Јаким һазә инди да о, бәлә дагы-лардә һајатан кесирди. Бу анын би-лүкәјүнү, ма'насынә биша дүшүр. Ша-мама ханымна бир хусусјатиндан да дашымамаг олмас: иларә кенә да, о, өз сәкитинә, неча дәрјәләр, алаг етими, ону күдрәзин, эди иш гәјмәр. Әкәсинә, бу иници јүксәлдијини даим инс елди, ондан илаһам алмагы бахарыр. Бас не-чә? Ахи, сәйбат инсан галында, дүрја-ја кәлән јени бир һајатдан кедир. Баш һакимини бу хусусјатини башгаларина да гәјсир еди. Хастәханлада ишләјән кичи һакимлардан чолау — Шәһә Исәјиди-на, Јагут Нусејиди-на багалары

Иш күнү белә башларын

Искан Хадиче БАГИРОВА: Мама!.. 400 ераш!

чоҳ шеји Шамама ханым Эласкоровадан ёвранирди. Одуру ки, доғум евинда јамин, санаъ аламини бурала газамини гадинлар бурани Исканларини, тибб бачиларини, бағити шинларини бојук ширмама јад едилар.

Будуру бу јакимларда апа оамуну Семаја ахли бир гадин беау дејир:

— Корнам вахтиндан зивала анандан оамушу, һајати табука атинда иди. Доғум евинда Исканларини маъна ва корнама олан гајимисини тасвир етмажа доғуму, чагинмак чакирем. Ела бил мелине гајиме онкардан һар биринини доғма биласин иди...

Бу јакимларда Азәрбајжан Довлат Университетинини физиоложи факултесини битирмин Галина Болшакова да доғум евинини Исканлариндан чоҳ разамат едил.

— Шо'ба муадир Фариза Тугановалда, мама Асияда Смирновалдан чоҳ разамат.—дејир.—Умумијатда бурала доғума да, маъна да чоҳ дигетла јанашдилар.

Ела бу вахт Галинанин оладуну катиррирар. О, ела учадан гишгариб аглајур ки...

да чоҳ шеји чакимларди. Исканлар агру ширинташ ишлариндилар. Буни бахмајараг, хасталар гајуги ила јанашдилар. Анам доғум евинини баш Искани Шамама ханым гајимиса чоҳ бојук һармагта данишчир...

Э. Эймалованин бу сөзлари бизи доғум евинини тарихини апариб чакарир. Бу тарих иса доғум евинини баш Искани ила јарадчакис Шамама ханым Эласкорованин оди ила бағитидир. Одуру ки, тибб охуну бу тағрибула Исканин узурини гајитмағимам.—била ирад тутмисин. Чүнки доғум евинини талаји ила Шама-

Рабияј БАБАЈЕВА: — Табрик едилем, гајимисини олаб.

Лакин Јени иш јерини каланда ону аз гада агамаг тутуа. Бичи борбад һалада иди. Пачарларини шушси сымат, дешамо чирк иди. Та'мир учун иса не аэсант, не да ишчи гуваэси аларди. Лакин булар онун ишадисини дафа да артирди. Бели, Шамама ханым чакимисини узуринде ирдесини итирди адамлардан дешиди. Эксиса, маинлар ону дафа маътин, дафа доғуму едилди. Одуру ки, неча дејарлар, сајатини дөмир чариг кејиб, элине дөмир эса алды, идрарларни калмаја башладилар. Бир јерда ханш, о бирсинде гајитур-бағирла раин, шуша ва бағити шејлар тағди.

Доғум евини каллар јанмаг мөсаласинда Шамама ханым хусусила барышмак иди. Бу ишда о, өзүнчи адамларни тез тағмасина, онларини не ила јанашдиларини тез баша дүшмак бачарини архаландилар. Лакин буна бахмајарат јена да коллектив һардан өз маинфејини һар шејдан үстун тутан, хасталара һасас јанашмајан адамлар дү-

Шамама ханым, корунур 70 мин көрпөни кәфеси сизи беау тәрваватла сахилмишдир.

ма ханымини талаји санки бирлашминдилар.

1941-чу ил, Мунариб гуртармаг узара иди. Шамама ханым санија маэриэтинде калдрар шо'бесинини рөисини ишлариди.

— Сизи чоҳ мас'ул ва чатини бир ишә конадрмак истајирки,—деја она билдирдилар.—Бајилда доғум евини тағника етмак лазимдир. Идилки ширинташ булуни не дешмак оладуну јаким ки, өзунчи јаким билерсиниз. Умидкииз сиздерди! Неча билерсиниз?

Назир һала сөзуну битирминини Шамама ханым артыг не дешајини биларди. Одуру ки, дәрһал:

— Разамат!—деја гајити чаваб верди. Эсинде һазырки иш јери ону тәғмин еттирдилар. Шамама ханым бүтүн Исканин бичарығини, епержинини сарф ела билчајини бир саһада чалышмаг истајирди. Јени тәклиф тамамилда үрәјиндан иди.

шурду. Белларни Шамама ханымда, онун бачилары етдији көзөл коллективне чоҳ ишларја билмилди.

Шамама ханым өзү да, онуила бирликде доғум евинде ишларја тағрибула Исканлардан республиканин рајбармак Искани Фариза Туганова, Маја Баранова ва башгаларни да ба'эзи аларини эскили алыи шушларди, дешамини тағиндемаи оладурлар. Инајат 1946-чи илени марта калиб јетди. Исканлар ојинларинде тар-таму да халат ила хастатини јолуну козлардилар. Тибби јардим машини доғум евинини гаршысинала алајанди. Исканлар ана олмага һазирлашан коч гајимисини элагта едилар. Хастатини ешитдији ила сөзлар бу олау:

— Горхма, һар шеји јаким олачаг. О күрдан артыг 22 на кечир. Лакин Н. К. Круискаја адина доғум евини ајат башлар јена да илак ашвал бу сөзларни ешидилар: «Горхма, һар шеји јаким олачаг, өзү да бу сөзлар ела-беау тәғинилик бермак хастирини дешидир. Һар шејини доғудан да јаким олмаси үчүн Исканлар элариндан калени эсиркәмирлар... Бууну үчүн һар чүр имкан јарадлашмашир. Чүнки республиканин эмеждар Искани Шамама Эласкорованин рајбармак етдији доғум евини көзөл мөсалатлаһаси, чарпалнија шо'беси вар. Бундан башта бу коллективда иди Маһруш Гајарева, Умисна Мадрәјалова, Анна Браскаја, Фалда Абдулајева, Наталја Босканди, Мајаја Элајева-Коримбајова ва башгаларни кими тағрибула Исканлар, Лаја Шыханзајева, Рабија Бабајева, Илина Николајева кими тибб бачилары чалдыларлар.

...Бир аздан профессор Маһбуба Маһмудбајова кабинетә көзиб Алланин аријатинини тағамалла јакимисини гајимисини билдилар. Ела кетмак оларди. Шамама ханым олтоэсуну асыгандан котруау. Лакин козу дивармак саатта саташанда ону јенидан јерини асади, артыг јени иш куну башланмишди...

Светлана НӘЧӘФОВА.

Исканлар ширки, көрпә билелар.

Инајат МАНАРОВА тағрибула доғум евини гајитмағи чакирар.

Аталар антикәрибдилар.

Мама-кинеколог Ж. Давитјан кани аналари мөсалат керир.

Исканларини ишлеји оладир.

Гардине латыш халынын әдәбият тарихи нисбәтән көчә олса да фольклор мәдәният, хустила дойналардан ибарәт мәри нумналары чох гәдәм көкәләр мәлиқидир. Бу әнәки әдәбиәт бунәврә үстүндә рүксәләнә латыш әдәбиәтә XIX әсрән башларга икәшә әдәбиәт әдәбиәтә XIX әсрән сонә, XX әсрән әвәлиәндә милли иттибаһ јојна дүшән латыш мәдәниятини ән јеткин әвәдән, һеч иттибаһи, бәјүк икәшәләм, көркәмлә икәшәләмәсә һәдә, әлиһ, драматург әв ишәр Јан Райнисдир. Онуңла бир дөврдә әлиһ чәлә Рубофә Бәләүғәнә, Аспәзигә, Јан Аурәтәт, Андјә Улит, Вилис Пәудинә кими сәнәткарлар латыш әдәбиәтәни јәни икәшәләм мәзәни, хәләлиә әв реализм илә әзгәнләшдирмәк үстүндә јарәдәмдән мүбаризә алашмәләр.

Латыш ишәрини 29 — 30-чә иләрә өмүрү һәдәр һәткә икәшәләм Александр Чак, Јанис Мәдәсә, Ерик Адамсон, Јан Грот кими бәјүк әдәби шәхсәтләрин әдә илә ишәрәт әзгәнләшдир. Оның дөврдә ССРИ-дә јашајан латыш ишәрләриндән Роберт Едіман, Карлис Пәләкәс, Линард Ләјтсән ишәрин икәшәләм күнәләрә әдәбиәт әдәбиәтә 1940-чә иләрә Латвияда Совет һәкәмиәтинин бәрәлә әлиһә, мүстәһкә республика јарәдәмләсә әсрәләр бәјүк. Латвия әв Латвияда әдәбиәтләринин тәһдәтиндә гәләнә латыш халығын ән көзәлә милли әрәдәләринә јој әвәд. Мүһәрәбә дөв-

рүндә фашизмә әрәшкә әлүм-дирәм мүбаризәсә әларән халәләр илә бир әсрәдә әһрәмәләмәлә дөјүшкә латыш халығын мүбаризәсә, әсрәкә һәткә әв ишәлә дөвүрүндәки мүсәбәтәри Ариш Грәдәлиә әв Валдис Лүкс кими ишәрләрин јарәдәмчәлиғиндә ән көзәлә ифәдәсинә тәлмәшдир.

Мүһәрәбәдән сонрақы һәдәдә Мәрдә Кәлпә, Алатә Имерманис, Ариш Схәлбә, Андрис Вейән кими ишәрләрин сәсә Јаһә күрә әшәдләшдир.

Әлиһчә иләрәдә әдәбиәтә гәләнә Ојар Вагсәтис, Вилис Вәләвәтис, Имант Ајлән, Имант Зәдәдонис, Ариш Елкәсә, Ләјдә Бридака кими ишәрләр мүсәр латыш һәдәдәсәнә кәчкә мүфәзә гәләнәдир.

Латыш һәдәдәсәнин 1960-чә иләрә сонрақы јарәдәмчәләрә сәрәсәндә Марис Чакләс, Витәд Лүдән, Јанис Пәтәр, Виктор Ләвәзәнчәк дала бәјүк чәшәләмәлә гәлән чәшәрләр.

Шәрәләринә Азәрбајҗән әдәбиәтләринә тәвәлиә әдәбиәтләр Виләс Вәләвәтис, Ариш Елкәсә, Ләјдә Бридака, Мәдәлә Ләсбәрә латыш әдәбиәтәнин орта әв кәчкә икәшәләм мәнәсә гәдәләрәдир. Рәспубликада күндән-күнә гәләнә әдәбиәтәнин кәләнәсә гүрүчүлүгү, јәни һәдәт, кәчкәләт тәһдәт сәвкәсә әв әдәбиәт ишә, сүлә әв һәдәдәсә илә бәгәл бәјүк әрәдәләр онларын шәрәләрдә әдәбиәт бәдәш ифәдәсинә тәлмәшдир.

ГЫЗЫМЫЗЫН ХӘТРИНӘ

Гызымызын хәтринә, Әримизни чәшәндән көзүмүчү әсирмәт. Әримизни үстүндә әсим-әсим әсирмәт. Үтүдә кәләнәни бә'ән әзәб-бүзүк. Гәј әрләр бәхмәсинләр көзәләрә көзүк. Гәј чәләр ашмәсинләр бир кәлән, бир гыз үчүк.

Гәлбнә көз бәсирәм, Мән гызмын хәтринә. О дала көзәләрдән, Улдузүм хәтринә. Дәјрәм: — Атаң сәнин ағылаңдыр, чәл бәлә. Буна көрә көзәләр бәнд олублар атаң. Кәл, гызым, бәзәр күнү, чәгыраг о хәнәмә — Сәнин атаңдан өтрү о Јанбә һәхләлән.

Гызымызын хәтринә бә'ән гәдәләр олурүк. Бүдүдәлә көләр кими бәшәләриг, дөлузүк. Бә'ән јүрүгүмүзү чәрығиғ стәл үстә. Бә'ән тәләб сәрих иләрәдә рәксән: — Ону сәә гәјтарың! Бә'ән сәләшәләр көрүб әтә илә апаңи, Јәзәг ушәг биләјир һәра гәјсүн чәныңи.

Сәнин гәсмәтиндәки көзәл күнәләр һәмнә, Атаңын бәшә үстә мәнә көјләр һәмнә, Бир дә сәнәмәг үчүн өз гәлбимни күчүңү, Чәгыраг ону сәә, кәл гызым, бәзәр күнү.

Гызымызын хәтринә гәјәриңи јарәдәндәләр

Ләјдә БРИДАКА

Ариш ЕЛКӘСӘ

ШӨНРӘТ АЗАРЫ

ОҒУРЛАНМИШ КӨНЧЛИК

Вәбәлән, таундан әвәләр әздир, Шәһрәт мәрәзиндән әләнләрсә чох. Аһ, мән хилә сәл билмәрәм сәни. Сәнин хиләдән бәшәт хиләсәрән јоһ.

Сәнә зәһәр әрир бәл арасында, Үзүндә тәбәссүм, ичиндә шәһрәт. Бәјинини ишәгәлә күрәләрини Тис илә, гурумла гәрәдәдән шәһрәт.

Һәр инсан өмүрүнә Јәлнәз бир кәрә Кәлб бәһәр кими сәлушан кәчкәк. Бәс ичкән бир әзчә Јубәнимәдән сәң? Биз сәңкәр бәшәндә үз-үзә кәлдик.

Һәр әзәр, һәр бәлә ондан бәшәләнәр: Зәһирмәр тә'рифини шәрипәлијиндән. Сәни булдулар гәдәләрән сөзүн Әләнәдә гүлүтәк дәрәһәлјиндән.

Кәһәрдә әхтармә мәрдинәзәрә, О, өз гәлбиндәдир, өз ичәриндә. Бир инсан һәдир ки, Шәһрәт азары Мәһнә әдбә ән бәјүк дөвәтләрин дә!

Гәјмәг дөдәгәләр әпмәкәң! Јох! Јох! Мәним дөдәгәми күләләр әпдү. Јолаңа кәчкәләр сәймәкәң? Јох! Јох! Топлар јоламузә әд-әтәш сәпдә.

Сән инди кәлсәјин, бәлкә үзәрдиң Ешгин әг јәкәлән гәјмәгәриндә. Бәлкә тәләрәни күләр дүзәрдиң Бир булаг бәшәндә, чәј кәһәриндә.

Биләрдән дәдәми илк ә'тирафым, Әсәрдә рүһунә сәрин бир нәсим. һәјһәт, јоһ чәһәндә сәл гүвә ки, Дүшәннә бүрүнә гәјтәрә биләсин.

Һәр инсан өмүрүнү өз гәсмәти вәр. Гызәл гәһә дүшүр бә'ән күмүш сү. Сәнин гүлгәндәлә хош пәчмәтләләр, Мәним гүлгәндәдә тәл күрүтүсү.

Көнчлик! Күрәз дөндәр јүрүгүләрини. Бүтүн гүвәтәрини, зәмин топдә. Бар вәрән булаглар, күдәләр әвчүдә Гәј јәрә кириңиләр гүфәңкәләр, топлар!

42.75

Визмә БЕЛШЕВИТСА

ШАҺПАЛЫД АҒАЧЛАРЫ

Күчәләрдән сәлушур шаһпәлид ағачлары, Шаһпәлид ағачлары гәлрә олуб әг чәңәјә. Күндүз күшортә шәхтә шә'әлә сәлиб күчәјә.

Күчәләрдән сәлушур шаһпәлид ағачлары, Күчәләрдә гәјнашан зәр гәһәдәл әрилар. Шәрин бир вүсәл үчүн дәмкәләрә сәрылар.

Күчәләрдән сәлушур шаһпәлид ағачлары, Гүчәгәндә бәм-бәјәл бәһәр јүкәл чәчәкәләр. Аг кәһәкәләр кими... сүд көпүкүлү чәчәкәләр.

Күчәләрдә ағаппаг шаһпәлид ағачлары, Бүдәгәләр биналәрин әчир пәһчәрәсини. Вүрүр сүрәһиләрә өз әг пәјләсәсини.

Шаһпәлид ағачлары көзәл, үчә, гүзә-гүзәр. Дүрүб әјәг сәхләјир јолаңа һәлрән кәһәкәләр. Бу бәјәз кәзәләриг көзәләрдә ичәкәләр.

Шаһпәлид ағачлары бәлкә хумар олублар, Шаһпәлид ағачлары әј кими, улдуз кими, Сәвмәјә тәләсән әг пәлтарни гыз кими.

О гәзәр сәфәдәрлар ки, үрәјиндә дәјирәси: Күчәләрә бурәкмә бу һәзәдә чәһәләр. Көздән гәјмә, әмәндир, көздән гәјмә оңлар.

Шә'рәри Хәлиә Рәв тәрчүмә етмишдир.

Шәһәр: ПИҒА шәһәрәндән бир көрүнүш.

M.F. Axundov adına Azərbaycan AGU Kitabxanası

дик. Һәр шеј адамнн үзүнә куурду. Адамлар шадим едир, шаһазирдлар. Байрда бран-гар ола да ичәрида, уракларда байр иди. Адатан Һәри тәј зурна-балалабасыз кеңирди. Лакни бу күн кәчкәр Ахзајин жејир ишини ридола ила кечирдилаар. Кимн ојун һавасы чалдыр, кимн маһны охууду, кимн дә элини тулагынын дибина гојуб үрәкдан кәлән бир сәсәз шикәстә дејира.

Мәләјин бир дәстә рәғибәсә иез кичик отагда онун пилларларынн сәксәјә салыр, үтүзәјир, чамадалара йигәдлар. Плов газын үстүндә дәм тоқурду. Буна адамнн инанмагы кәлириди. Ахы, Загатаһанын өзүндә газ јохдур. Еладир, анчаг сәдр һәләлик канә чамааты үчүн 60 балон сыхыһынн газ кәтиришиди. О, ичәри кираи кимн дүз инләтә олан мәгбәзә кеңди. Әјлиб диләм-диләм Јаһан газла, сонра чабан газларла баһы.

— Һә, нечәдир, хошнуза кәлирми? Саһагә олсун Јаһан пахталарда бүтүн елариниизә әсәл газ чәкилар, онда дән раһат олары.

— Дејирсиниз ивәдән инләтә алаг, — дејә гызлардан кимсә Јарызлағабат, Јарчәкәди соруду.

— Бу на сөздүр гызым, кәләчәкдә һәлә фермалара, түтүн сарәјләримә, барамә кумханаларына на газ чәкиләчәк. Бир вахт автомат сагычларла шәк кәтиририниз, ивәдә көрүрсүниз, фермаларымызда әсәс ивәдә техникә көрүр. Һәләбуки сагычларарымызын ивәдә-ишәсәс шејин дәмәг, јем дәмәмаг ивәд. Ивәк сәтмәгадан бармақларыннз тағбир олмушу.

Бу сөзләр сәлә бәлә өмүрүнү мадаларында кечирини 60 јашыда Зүдәјә Нәзәрәвәјә тәҗәбир етди. О, өзүну сахлаја биләди.

— Һәјәј гәчалдым, тәҗәүдә чыхдым, јохсә белә јуз на дә сагычы ишләмәк олар.

Бу заман телефонун эәнки ешиндәди. Гызлардан кимсә ичәри кәлир.

— Мина бачы, доктор Фикрат сизн истајир,—дејә ону чәгырды. О, чәлдә ајага сәләхәк јән отага кәчди.

Кәри донандә тәмам дәјинишиди. Гаһын гаһларды чәтиләмиш, көзләри гыјалышыды. Һә Фикратшәдиәс, Мәләјин сәсләди. Гызын бағрына бәсәб аһындаи ивәд, сонра дејди:

— Гызым, хәстәханәја агыр хәстә кәтирибәр, кәрәк өзүмү ора чәгәдирым, сиз ивәшәлдә өзүнү дејин-кәлуан.

Сәдр чәлдә ејранә чыкып, һәјәтә дүшүб маһыны ивә салды. Мәк чәкәдәди ки, өзүнү хәстәханәја јетирди. Сагычлардан бири хәстәләмишиди. Чохау гән ивәришиди, кәзәјягн агыр ивәд. Она гән кәчүрмәк аламы ивәд. Хәстәханәдә ивә гәһына үзүну јох ивәд. Рајон мәркәзиндә дә тапмаһышылар. Ивәд алам сәдрә гәлирды. О, баш һәкимлә мәсәләтләшәди. Јәһләхә алам көнәдрәк аламы ивәд. Мина гәражы ачыдыры ивәдирини «ГАЗ-66» мәркәзи маһыны дәрман үчүн көнәдрәди.

— Һәз ивәрдәдә отуруб сибәди еләнлә Мина бир јердә гәрәр түтүмүр, тәз-тәз зәкәк ачуруб хәстәлини һәләми сорудуру. Барзән дә һәчәрәрини гәбәһәна кәлиб гәрдә канәд күнәләриндә гәртәну өнәја-өнәја мәктәбә кәдән әли чәнтағым гәјтисәз

Шәкилдә: Мина НӘЗИРОВА,

кәләхәчү балаларына баһырды. Ким билыр, бәләк дә Мина фәрәһсиз кәчән ушагыг иларинни, көһнә Сувакһлини амансәз, чәһсыхичи, мәрһәмәтсиз күнләринни хәтырләјирди. О заман ивәдкә канә јухарыда, буюк Гағраз сира дағларыннн зирвәсиндә ивәд. Һәр тәрәфи чәләг дашларды. Елә билә экин, дирик үчүн сувакһлиларини пәјәнә торпаг дүшәмишиди. Һәнини дә шәхәтлә күнәдрәдән биләди Мина һәк дәфә 15 јашында мәктәбә кәтди. Соңралар Загатаһаја кәлиб пәртүжә мәктәбинә даһна олду. 30-чу иләзрин әвәлләриндә канәдә гәһыдәб муәәлимәк етмәјә, һәм дә кәләхәдә ишләмәјә бәшләди. О, кәләхә тәсәррүфатынын мөһкәмләмиәсә үчүн кәчә-күндәз чәлишыди. Онун һәр шејдән чох дүшүндүрән, нәрәһат едән бир шеј вардысә о да кәлид, торпагы кәсин, сују бол бир јерә көчүрмәк ивәд. О, истајирди кәләхә гәјүмчүлүгә дејил, һәм дә әлиһәликә, мадаларында мәшғуә олсун. Гаһылар тәсәррүфатда чәлишыб өз әмәкларинни бәһрәсини көрсүләр. О, истајирди гыз-кәлиндәр ишлә кәтирмәкдән, сәһнәкә су дәмәмагдан, агыр еш ишләриндән азад олсунлар.

Мина 1940-чы ивәдә канәд Советиннн сәдри оладу. Севинди. Севинди ки, арзуларыны һәјәтә кәчирчәк, истајирә ивәд олачәдир. Ләкин мүнәрибә онун ивәјәтләрини ала-үст етди. Һәми кимн онун дә арзулары үрәјиндә гәлдә. Бу јаныз 1954-чү ивәдә мүмкүн оладу. Онда кәләхәдә јеничә сәдр сечәмишиди. О, тапмаһышларла әлгәјә кәриб, кәлид уча сәлдирым гәјәләрән дөшүндән арана кәчүрәд.

— Һәндә Мина арзусунн гәһүшүмүшдүр. 13 јашыда Јени Сувакһдә доғрудан дә әсәл сәсиәлиәст канәдә ивәрләмишиди. Бу-рда аз вахтла чохау јашајыш евләри, ичтимаи биналар тикләмиш, канә бәшдән-бәша јашылағыла бүрүмүшдүр. Даг Јериндә суја һәсрәт гәлән сувакһлиларини гаһысына кран чәкилимишиди. Һәндә бурада тәҗкә гәјүмчүлүгә дејил, барамәчәлиг, тапмаһыш, түтүнчүлүкә дә мәшғуә олулар. Һәр ивә оладуру кимн, јубәләј кәлидә дә кәләхә дөвләт тапшырықларыны јеринә јетириниш, 882 мин маһат кәлир әлдә етмишиди. Һәр әмәккүнә 2.5 маһат нул, 4 кәләграмдан чох тахыла өз бәшгә канә тәсәррүфаты мәһсулары болушүмүшдүр.

— Бу ара сәдрин үзү күлүмсәјир, о, пәнчәрәдән кимсә әл едир, севинчәлә бәјирә чыхыб тәз дә кәри дөнүр. Онун гучағында топуш бир оғлан ушагы варды.

Гаһын олу, һәмәдир,—дејә ону бир ушаг севинч ивәд билә тәғдири едир.—Әсәјәт көрпә севиндән кәтирир.

Әсәјәт, Минаһын кәлиниди. Мүәәдәм ишләјир. Һәвәси Һүсрәт ивәд онун көзүну ағ-ағарсы Фикратни оғаудур. О, әли гәһсилән јәкимдир. Институту битирәндән доғма кәлидәриндә ишләјир.

Сәдр көрпәни әлиб дөнә-дөнә өпүр, она бихмағдан доғмур. О ивә Минаһын дөшүндә парләјән Гызла Улдуз өз дәнүтәтәлиг ивәһаны ивә әләнир. Онун парыләтисә көрпәнин мәсүм көзләринн гамашдыр. О, бәзән дә әлини гәһраман пәнәсини сәчлары арасында кәлиди. Олар нечә дә ағарышыды! Ләкин Мина гәм јетир, әксинә бунула фәхр едир, чүнки олары сә јолауна, хәлг јолауда ағартышыды.

М. МӘММӘДОВ.

Тәрлан Мәһәррəмов Әли Бəјрамов адына тикши фабрикнинн 2-чи севиндә ишләјир. О, һәмишә күндәли тапшырығыла артыгламасы ивә едәјир во әлиһәдән чыхаң мәһсулун јүксәк кәјфијәтлә олмасына диггәт јетирир. Фабриндә габагчылардан сәһбәт дүшүндә Тәрланнн ады биринчилар сьрасында чәлидир.

Шәкилдә: Тәрлан Мәһәррəмова.

Кәләхәчү Ф. Бейдүллаева үч ушак доғушдур. Кәнд доғуш севинч тибб бачысы З. Мүрадова јеничә өнәјајә кәлиниш көрпәләри ајаја кәтирди.

КӨЗӘЛЛИК ОНДУР...

Манса дилхор көрүчүрдү. Бу, рафингаларынын нозарында жаңымсады. Башына тоңдандылар. Соргуя тутулар:

— Сәноң олууб, ај гыз, дәрјадә кәмин батыб?

— Иманданан ясманисей?

Бәкә...

Манса дилхор мади. Газета бүкәүдү палтары ачыб чарпаньынын үстүнә атды. Тәссүфә деди:

— Бу парчадан елә хөшүм кәлирдә ки. Дөрән хараб салыб, әшһидә јакшы дурмуң.

Пәри гәһ-гәһә чәкәи.

— Елә бундан өтү бурһуну салаамысан,— деди. Гызлар Мансанни хасијәтинн јакшы билдирәләр. О, гәһлик палтар кәјимәңи чөх сәзарди. Јакшы дәрјадә ки. Манланн јакшы зәңгү пар. Кәјимәңидә балач бир чатышмамазды оладә кәдәрәларди. Инди дә өз кәдәринн кәләтмәди:

— Зәвгәз дәрјәләр нечә-нечә гәзәби сәндирдәгларына билсәјдиләр, јәгин ки, ијиләринн јерә гәјардиләр.

Пәри јенә күләдү. Рәфингәсәңә сөз атың:

— Ај гыз, кәрәк сәни муғалимәлик јок, дәрјәлик мөкәбәңә гәјәјдиләр.

Бу заман Нүшәбә кәвәјјәтәдә чыхыш јәдү тәлимш адамлар кимн тәзә палтары Мансајә уадың:

— Бир кәјин баһаң.

Ону кәјиндирдиләр, бахдылар, палтары гусурулу јерәаринн өз араларында «музакирә» етдиләр, Сәноң Нүшәбә деди:

— Инди сәни бир дәрјәнинн јангыңа апарачағам. О, зәнд усталар, палтары ки гусурулары елә ардаң гәдәдир ки, елә бил неч бунә әл дәрјәңи.

Манса севинди. Онлар јататханадан чыхыб бирбаша ателјә, Нүшәбәнин дедији устаның јаңына кетәләр.

Бәки фәрдә палтар тикшинн фабриканың 17 нөмрәли ателјәсиндә чыгышын Хейранса Мәммадова Манланн көзәлиңә

гарышмады. Палтары бахыб мейрибанмыла деди:

— Уројинн сыхма, гызым, палтарыңа дәң урәјинә Јатан кимн дүзәләләрәңәңәң. Сабан кәлиб апарарсан.

Сәһәрәсин күң Манса ателјәдәң күләр үзә чыхды. Јататханада гызлар онун палтарына бахыб дедиләр:

— Иә гәһлик дәң тикдирмәсан. Бу-ну ким тикмә?

Манса ифтихарла чәпә берди:

— 28 Апрель күңсиндәкә ателјәјә Хейранса Мәммадова.

17 нөмрәли ателјәдә 200-ә гәдәр көзәлик устасы ишләјүр. Хейранса Мәммадова дә онлардан биридир. Коллективнн үмуми ишләјәтиндә Хейрансанн дә ишә вардыр. Кечән дә ателјәдә 228,796 манаттың сифрини јеринә јерәсанман ишәјинә дүшүлүңүң сәјмәк чәтиндир. Јакшы һәр күң бу сәдә, тәләвәкәр устәја мүрәчәт едәләри сәсан, Хейрансанн нечә һөрмәт, адәсин гәләңдигына ајдын баша дүшмәк олар.

Хейранса 15 һадән чөхдүр ки, бу ателјәдә чыгышыр. Јакшы палар әрзиндә о, нечә-нечә адәмә јарыштығы палтар тикми, нечә-нечә гәзәби сәвәндирмәңдир. Сәһбат усталыдан дүшәндә Хейранса дәрјә:

— Инди адамларынн тәләбаты артымшдыр. Јакшы гәһлик кәјимәк, көзәл көрүмәк истәјүр. Аталар демшкәл, «көзәлик ондур, доғгузу доңдур».

Хейрансанн сөзүндә бөјүк һәңгәт ишр. Инди заман сурәтлә дәрјәшпир күндә бир дөб чыхыр. Дәрјә 10 нә бундан гәбәкә кимн палтар тиксә неч кәдән урәјинә јатма. Олар ки, көзәлиң усталары заманың јеринн илә ајатлашыб һәр бир јешәнјә дәрһәл мәһимсәләндирәләр.

Хейранса Мәммадова һәмкәраарындан Ајә Хачатурјанн өз Надежда Мартиро-

Шәкилдә: Хейранса МӘММӘДОВА

сәна илә бирлиндә палтарыны јешән дүзәлмә сәһнәлә ишләјүр. Бурада ишнн бичәк кимн үзүк кәсимр, нә дә устә кимн тикир. Јакшы онларынн бурхандылары сәһнә дүзәләр, Бәзән он тәңүрбәли устә бәлә өз ишн пәл сифрининн рәзи сәлә бәлимир. Палтарыда ишәдән апардыңн көзәлиңиңә кәләл кәлир. Елә бу вахт Хейранса өз онун рәфингалары ишә гарышмады өзүрәр. Онлар палтары сифринининн әрәсүнә уңун оларә јешән дүзәләр.

Бу иш зәһирәң чөх сәлә көрүңүр. Јакшы дәрјәләр оларнн сифриб сәндир ки, «бичәк тикмәкәдән, јешән дүзәлмәк, нечә һәр өнәндән чыгылар». Хейранса ишә тәләвәкәрләгә дәрјә:

— Јакшы бичәк ишә јаңы тикмәк көзәл палтар дедиләр. Сәң вахтар сифриниләр дәрәләрининн ишәндән чөх рәзи сәндирәр. Чөх вахт бизнн онларын ишнә «мүдәһилә» етәјәриннә елтиңч олар. Әбәтсә, өзү, коллективнн мизин үзәлри әрәсиндә кәјиндә урунда кәдән јарышын иләвәләр.

Јешән дүзәлмәләгә етиңчә ишәң палтарыларнн сәјнә алаңда дә Хейранса ишә ишә аламыр. О, тикәр нә јерә кәләдә баһағаларынн ишнә дүзәлнн көрүр. Бир сөзлә, адамлары рәзи сәләмә, коллективнн ифрининн артырмак үңүн әләндән кәлән әсирәләр.

Анда МПРӘЖЕВА

Шәрафли әмәндән сәнә истрибат сәатларынын шән вә мәзәунлу кечирмән нә гәдәр дә хошдур. Ағдам рәјонунданн Телман әдәнә нөлхәзүн манғабашчысы, Сәсиалист Әмәј Гәһрәманн Сүрәјә Коримова бош вахтларында евинн әјнәбәңдидә бәсләјди лимонлара гуллуғ едир. Лимон ағачларындан о, илә 100-ә гәдәр әтирли лимон дәрир. Сүрәјә Сәсиалист Әмәј Гәһрәманн олмағдан бәшгә һәм дә Гәһрәман аңадыр.

Шәкилдә: Сүрәјә Коримова гызы Аида илә.

ТОДАН ГАБАТ

Кюлумбиде яшайышлар евономек ис-
тэмликте, йазны едиле башлашарат үч өҗ-
ме үчүсүн теглим курсу кемчадиларат,
йазны курсла оларга исхолоккага ва
диле һузуту дэрсини охууларат. Курсу
кечиб гуртарандан совра мүддәвилер
үзүсүн гадага үзрә ыгыталан вериб дилелер
аларлар.

Йазны белә динилеу алаан адамларга
евонимек ичдәси верилер.

**БУНЛАРЫ БИЛМӨН
МАРАГЛЫДЫР**

КҮЛҮШҮН НӘТИЧӘСИ

«Мән күлүшндән доғумушам!» белә
бир сөзү дүшүдә Јазны бир адам —
Ишкитәрәнин сакнин һарри Кеңедә де-
јә билар, Әдәбәтә бу сөздә һөгигәт өв-
р. Бу белә өмүшүдү. Јазны Кеңедә яд-
ды һәмилә гадаан мәшһүр комик һарри
Ууртун концертни келер. Гадын концерт-
дә о гадар күтүр ки, ела орадача доғур.

КЕЧӨ ГОНАҒЫ

Ишкитәрәнин сакнин оладн 68 яшлы
Ғәлиәни Бедр адды гадааны кемәҗары бәра
бир куруату Лухуадан оҗадыр. О, һөл-
нак Јериндән галхди кими дән чарнаҗы-
сынын үстүндә, тавандан икн аҗағын саа-
ландығыны көрүр. Дејасан «мәни гара
басаб» деја гары өз-өзүлүндә фикирлә-
шир. О, өзүмү жохламаг үчүн галхыб
аҗағардан яшышараг ашыгы дартыр. Ела
бу вахт тавандан бир чаван оғдан тап-
шылты һәла дүз чарнаҗынын үстүндә ду-
ла келди вид. Чаван шүр. Онуң кејини дә тарыба вид. Чаван
оғдан чәлд аҗага галхыб өзүмү гәдминә
тағдын едир.

Френк Мерримен тәјҗара суран оладуғу-
ну билдилер. Сан дәмә о, тәјҗарадан па-
рышуга атыларкын, дүз кәлиб тоғачини
дәксәсынын үстүндә дүшүрди һә дәмә онуң
дәриҗыгына даван кәстимәнин, кеча
тоғагы бирһан иҗәри дүшүшүдүр.

МАШЫН ВӘ АҖАҒТАМ

Франсадакы гаунау дејасан машын
сүрмәз аҗаг јастылабан чәкме кејини
сәдминәра аҗага верилер, Әкәр сүрүшү-
нүн Јеринлә һуңуар диләли чәкме кеј-
зини едилең оларарәк автоматик түрү
микро эарһа сәмушүр.

САБҮН АҒАЧЫ

Флоридә адасында «сабун аҗаҗы» ад-
ды гәрибә аҗаҗлар битир. Йазны аҗаҗин
јетинини мејәләрәнин бәдәнә. Јә да па-
рә чәкме кими көпүкәлинејә башлашыр.
Јерин аҗаҗи башга сабундан јох, аҗаҗ
Йазны аҗаҗин мејәләрәнидән истифадә
едир.

ГӘРИБӘ ӘҖВАЛАТЛАР

● Ишкитәрә краалы II Кара һакимнәт башына кәлиб
дә сәилер ки, әкәллә Том Парре алында, 152 јашында бир
әкминчә јашајар ва өзүмү чәк күмрәк һисс едир. Краалын әм-
ри илә Том Паррени сараја кәтәрирәләр, II Кара ону јашчына
тоғат едир. Бундан бир аз соңра Том Парре гәрибдән
өзүр йәкәмләр өлүм јарыб жорурлар ки, бүтүн дәлхан өр-
дәсирә сәксәтәләләр, өзүмә сабаб исе мәҗалини сәдәми
һәзр едә биләмәсәдиләр. Том Парре өмүрүндә Јәмәдиңи хә-
рәкәрдәни јеминди. Эрәбләр белә дәмиләр: «Сағалмагыш
ән гөрхүдү дүшүмәни јәхши ашылашыр».

● Дин инандырмага чалышыр ки, куја бәдәнин һәр һа-
сы бир үчүңүн ағрымаса, йазны адамнын ишкитәрәни өлдүгү
күнүнән әвәлидә алаһын Һәрдәни чәләр. Нәггә белә бир
әрғанә дә сөйләдиләр ки, гадиһарын доғуш заманы чәк-

диләрни әһијәт улу һәләләрн һәвананын күнәһарынын әвә-
дидир. Дин инандырмага чалышыр ки, куја ағрыны кәсмак
олмаз, зира ағры инсаны күнәһардан тәминләјир вә руһуну
кәлс едир. Нәггә 1591-ин илә Шотландия мөһәмәсин ала-
ды сәлмә ләрдәләрдән бирини аралдыны тоғалда јашыр-
мағла өмүм чәксәсидә мәлүм етминди. Аралдын күнәһи
о өмүшүдү ки, доғаркән ағрыны бир дәриһани кәмәјә нә
аһәләтмәҗә йәкәндән халиш етминди.

● «Зә’фарин күмүрбәсә». Бәли, тәччүб етмәјин, тарих:
дә бу адла күмүрбә әлүб, өзү дә XIV әсрдә Италија илә
Испәчә арасында. Мүһәррибә нәтиҗәсидә әлә кәчирилән
ғанитмә аразы, гызла, көзлә сарајлар дејил, чәкмин 800 кир-
панкә зә’фарин өмүшүдүр.

Редәнтәр Ш. АҒАЈЕВА.

Редәксия һә’әтн—Э. Бабајева (нәс’ул нәтиб), К. Нәзимова, Ч. Оручова, Р. Раһимова, һ. Султәкова, Н. Усубова, З. һусејнова.
Бәдин редәнтәр һ. Бәһри.

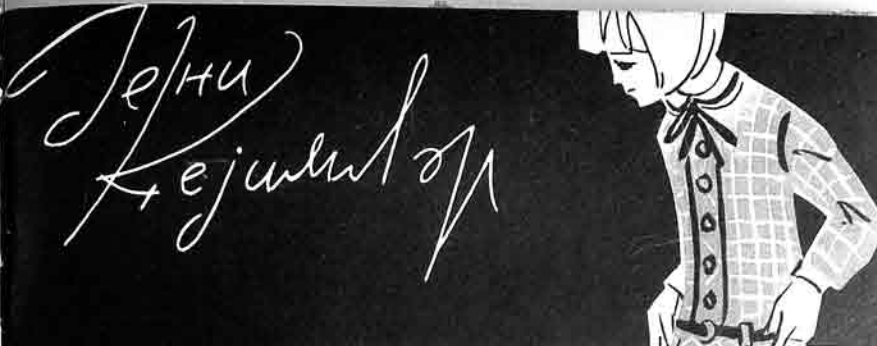
Журнал ЦК КП Азербайҗанә

«Азербайҗан кадыны»

(на азербайҗанском язмкә)

Редәксиянын уиваны: Бақы, Чкалов күчаси, 11. Телефон № 92-58-05.

Чапн һәмәләмин 12/11-1968-чи ил. Ф.О.07600. Кәпәз форматы 60×90/16=1,5 кәпәз листи, 3,0 чап листи. Сифарын № 607
Бақы шаһрин, «Коммунист» нәшријәтнин мәтбәси. Тиражы 85.833

җәмни сәһифәдә јенијетмә гызлар үчүн пәлтар
модәлләри верилишидир.
1. Гәримәз шалдан пәлтар. Јахалыгы ағ шалдан
дыр. Дүмләри вә јахасындыны лент гара рәндә-
дир.
2. Милә-мил пәлиндон пәлтар, әтәји илә кофталы
бүтөв бичилир. Әтәји ашағы нәдәнчә кәмәләр.
3. Милә-мил пәлиндон вә ја штапелдон сәдә пәл-
тар. Голлары реҗлидир. Јахалыгы милләри рәндә
парчадан бичилир.
4. Дәмәли парчадан пәлтар. Әтәји 6 тахта бичи-
лир. Јахалыгы ағ ләвәндәндир. Јахасындыны лент
гара мөһкәрдән олса даһа јарашығы көрүнәр.

